

Quan Vic va ser objectiu militar de l'exèrcit de Franco

Els atacs aeris van anar dirigits cap a la població civil per desmoralitzar la rereguarda en el tram final de la guerra

Vic

Víctor Palomar

“Eren set o vuit avions... En arribar a un punt determinat, es llançaven espectacularment en picat i, en arribar a pocs metres del terra, recuperaven la posició horitzontal durant un centenar de metres i immediatament s'enlairaven altra vegada, reprenent altura amb motors brogint intensament. Mentre volaven ran de terra, descarregaven les seves metralladores”. Aquest és el relat que fa Candi Espona en el llibre *Entre el roig i el blau* del quart i últim bombardeig que hi va haver a la ciutat de Vic durant la Guerra Civil. Va ser l'1 de febrer de 1939 i va ser una maniobra de suport a les tropes terrestres franquistes que van ocupar la ciutat de Vic. Abans, entre el 21 de desembre de 1938 i el 25 de gener de 1939, n'hi havia hagut tres més. Com a mínim 17 persones, segons consta al registre de l'arxiu municipal, van morir en els bombardejos.

La ciutat de Vic va ser una de les capitals catalanes més protegides dels bombardejos durant bona part de la guerra, tot i que apareixia a les llistes de possibles objectius de l'aviació de Franco. I no estava protegida precisament perquè disposés d'una potent defensa antiaèria, que era inexistent, sinó per la ubicació de la ciutat al centre de Catalunya, tal com ho descriuen David Gesalí i David Íñi-

guez al llibre *La guerra aèria a Catalunya (1936-1939)*. Des de l'any 1937, però, l'exèrcit nacional tenia fotografies aèries de la ciutat, elaborades per l'aviació italiana, on identificaven el camp d'aviació de Vic, situat a la zona del Graell, com un dels objectius militars. A partir de l'abril de 1938, a l'aeròdrom de Vic s'hi instal·la la segona Esquadra del Grup 30 formada per avions de caça de fabricació russa RZ-Natatxes. Des de Vic, els avions s'enlairaven cap al front de Lleida i del riu Segre, segons expliquen Martí Erra i Miquel Erra al llibre *Els camps d'aviació d'Osona durant la Guerra Civil*. Però a partir del mes de febrer del 38, el camp d'aviació de Vic s'utilitza també com un element més de la indústria de guerra instal·lada a la ciutat. Després de la destrucció d'uns tallers de Reus, el muntatge dels avions de l'exèrcit republicà es diversifica en diverses ciutats catalanes i Vic és una d'aquestes. Concretament,

al garatge de Can Rovira, situat al carrer Verdaguer, a prop de l'estació. Entre altres, es van muntar 34 aparells nord-americans CCF-Grumman GE-23, anomenats Dofins, que van arribar a Vic amb tren a principis de maig de 1938. Un cop muntats es traslladaven arrossegats

amb camions fins a l'hangar de Can Garrofa, al costat del camp d'aviació, on s'hi muntaven les ales i es posaven a punt per volar, segons relaten Martí i Miquel Erra.

Entre els objectius militars assenyalats per les tropes franquistes a la ciutat de Vic marcaven en un mapa un transformador que podria ser el que hi ha a la zona del Castell d'en Planes, un dipòsit de material de guerra a la carretera de Manlleu a prop del cementiri, una empresa de fundició, el garatge de Can Rovira, un dipòsit de gasolina i l'edifici del Sucre, on també es feia muntatge d'avions.

Convertit en un objectiu militar, la protecció de què fins llavors havia gaudit la ciutat de Vic es va acabar el 21 de desembre de 1938 poc després de les 12 del migdia. Un grup de sis aparells

Al garatge Rovira, al carrer Verdaguer, es van muntar els avions Grumman de l'exèrcit republicà

Savoia S-79, provinents de l'aeròdrom de Son Sant Joan (Palma de Mallorca), va bombardejar les fàbriques i l'estació i va provocar

set morts, segons el registre de l'arxiu municipal. Martí i Miquel Erra precisen que una de les bombes va impactar sobre l'hotel Ristol, entre la cantonada dels carrers de la Fusina i Sant Sebastià, on s'hostatjaven els pilots i els mecànics de l'aviació de l'aeròdrom de Vic. Les sirenes

Un atac contra la població civil (25-01-1939)

Aquesta fotografia va ser feta durant el bombardeig del 25 de gener de 1939. La imatge forma part de l'Arxiu Històric de l'Exèrcit de l'Aire. A la part superior de la dreta es pot veure com els avions van atacar l'aeròdrom

d'atac antiaeri no van funcionar i la gent no va poder anar als refugis, que des de finals de 1937 s'havien anat construint a la ciutat. Segons explica Candi Espona, aquest bombardeig va afectar la

zona del carrer Montserrat, als voltants de la fàbrica de conserves La Sirena. L'historiador Josep Casanovas al llibre *Quan les campanes van emmudir*. Vic 1936-1939

explica que en altres ocasions els vigatans havien vist avions travessant el cel, però “en aquesta ocasió van deixar caure la seva càrrega mortífera damunt dels seus caps”. Entre les víctimes hi havia una nena de 13 anys. Unes setmanes després, el 20

de gener de 1939, les sirenes, per sort, aquesta vegada van sonar a temps. En aquest cas, l'objectiu de l'atac va ser el pont d'accés a la ciutat i l'estació de tren, on van aconseguir destruir un tren. Hi va

En el primer atac les sirenes no van sonar fins que van començar a caure les primeres bombes

tornar a haver set morts i diversos ferits. L'atac el van fer deu avions de la tercera esquadra de la segona Brigada Hispana. Tots els atacs

que va patir la ciutat de Vic van ser fets per avions pilotats per espanyols.

El tercer bombardeig va ser el 25 de gener de 1939 i va anar a càrrec de la mateixa unitat. Tal com es veu a la imatge superior de la pàgina, es van llançar una quarantena de bombes que

ecovi
La vinoteca d'Osona

HORARI
De dimarts a dissabte
de 10 a 13.30h i de 16 a 20h

Ctra. de st. Hipòlit, 21
(Sot dels Pradals)
Vic - Tel.93 889 29 55

GRATUÏT OBERT A TOT EL PÚBLIC

TOT PEL CARNAVAL

13,90€ 15,95€ 1,45€ 10,95€ 0,50€ 10,75€ 11,50€ 13,90€ 19,95€ 0,50€